

Naročnina
Dnevna izdaja
za kraljevino Jugoslavijo
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 Din

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
1 stoip. peti-vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglasi
nad 45 mm višine
po 2 D 250, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
g. Pri večjem g.
porečilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nevrnjeni
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2992

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6. Cerkveni
račun: Ljubljana št. ev. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Sedanji politični moment v Španiji

(Od našega dopisnika.)

Madrid, 28. maja.

Prerok španske republikanske Indije-Koromandije, profesor Unamuno, je s svojim hujšakškim govorom v Ateneju, ki je bil en sam in sicer zelo grod osebni napad na kralja, izkazal monarhiji samo veliko uslugo. Tako so nade republikancev, ki so bile po padcu Primo De Rivere z vso silo vzžarele, zelo zbledle. Dobri poznavalci razmer pravijo, da bodo volitve prinesle naravnost ogromno večino za monarhijo. Če ne bo ogromna, velika bo na vsak način. To bo razumel samo, kdor pozna osobitost španskega naroda in države.

Špansko ljudstvo živi slej ko prej od svoje močne verske tradicije in narodnega etosa, ki se od časa Filipa dalje bistveno ni nič izpremenil. More se reči, da sile protireformacije v političnem in kulturnem življenju Špancev še danes z nezmajljivo močjo delujejo naprej. To je predvsem živa katoliška vera, po kateri se politično življenje naroda naslanja na močno avtoriteto, radi česar ideje liberalizma niti leta 1798. niso prodrle v globine narodnega čustvovanja, še manj pa marksistične razrednoboje teorije preteklega in sedanjega stoletja. Edina organizirana sila v Španiji je armada, dočim je ljudstvo politično neorganizirano. Obstojate sicer, kakor svoj čas na Anglijskem, dve veliki stranki, liberalna in konservativna, ki sta se na oblasti menjavali; v zadnjem času se jima je pridružila — tudi po angleški, pa čisto zunanji analogiji — socialistična, s katero se bodo v prihodnjih kortesih delale koalicije. Toda španske stranke izvenzemski maloštevilni socialistični in tenko plast republikanskih nekoliko svobodoumsko nadahnenih intelektualcev, ki pa do danes še niso strankarsko organizirani, niso osnovane na principu katkega političnega nazora, ampak oseb in njihovih interesov. Tako na primer so liberalci najmočnejši v provinciji Guadalupe, pa ne zato, ker bi ta provinca bila po nazorih svojega prebivalstva bolj liberalna kot druge, ampak zato, ker ima tam bogati liberalni voditelj grof Romanones velika posestva in provinco gospodarsko in politično obvladuje. Nasprotno pa je v Murciji gospodar konzervativni La Cierva, v Galiciji pa grof Bugallal. Vsaka provinca in vsak okraj ima svojega večjega ali manjšega poglavarja ali »kaka«, kot se to v iberskih deželah po indijanskem nazvanju lokalnih mogotcev imenuje. Politika se torej v Španiji dela od zgoraj in za ljudstvo je veliko boljše, če nad to veleposesniško in industrijsko gospodo nepristransko stoji kralj kot mirna točka v vrtincu najrazličnejših interesov, dočim bi kakšen predsednik bil seveda od diktata vsakokrat najmočnejše stranke popolnoma odvisen. Sicer pa je 70% vseh Špancev še danes analfabetičnih, tako da o kakih formacijah političnega prepričanja po časopisu ne more biti govora.

Res, da je bilo v Španiji veliko revolucij, toda to niso bila toliko ljudska gibanja, ampak puči, v španskem političnem jeziku »pronunciamientos« imenovani, ki jih je povzročala armada pod vodstvom kakšnega generala. Vojaštvo je strmo glavo prestol Izabele II. General je posadil na tron prince Amadeja Savojskega. General Martinez Campos je proglasil očeta sedanjega kralja, Alfonza XII., za vladarja Španije. Tudi rajni Primo De Rivera je prišel na oblast po armadi, in mož, ki ga je sedaj zamenjal, je bil komandant glavnega kraljevega stana. Voditelji političnih strank, oziroma ljudski tribuni v Španiji ne pomenijo ničesar, če nimajo za seboj voljo sablje. Tudi sedaj sta bila pripravljena dva vojska, prejšnji minister za notranje zadeve v Riverinemu kabinetu, general Martinez Anido, in barcelonski komandant, general Barrera, da vzameta oblast v roke, če bi se bilo profesorjema Unamuno in Ortega y Gassetu, posrečilo, da pridobita zase množice. Pa tudi delavstvo ni prišlo na pomoč republikancem, mogoče iz istega razloga, s katerega brezpravna raja v Indiji ne podpira Gandhijevega gibanja, ker služi samo interesom meščanskih intelektualcev in plutokracije, kateri inteligenca itak na vsem svetu robuje.

Kljub temu pa je politični položaj v Španiji še vedno nekoliko nejasen. V tem oziru je značilen govor, ki ga je imel principijelen monarhist, bivši poslanec Angel Ossorio, ki je preživel naukov krščanske demokracije in je poleg voditelja Kataloncev, g. Cambó, eden najuplvinnejših voditeljev konservativne stranke. Njegovo mnenje je tembolj vpoštevanja vredno, ker je eden izmed redkih načelnih politikov Španije (če izvajamo republikanskega liderja Unamuno). Ossorio je torej v Saragossi dejal, da je odločno za monarhijo, prvič, ker bi republikanska revolucija spustila znane anarhično-individualistične gone nedolžnih španskih množic, ki bi se potem zopet morale podvreči kakšnemu plutokracijskemu kaku — drugič, ker bi kakšen vojaški pronunciamiento kot etična reakcija na vstaje mase bil enako, ako ne celo večje zlo. Na vsak način pa se mora v bodoče prepričati absolutizem, to je, mora se po njegovem mnenju temeljito revidirati ustava iz leta 1876., da se odnesejo tla republikanizmu. So seveda politiki, ki Ossoriju odgovarjajo, da nobeden še tako reformirani parlamentarizem, naj še tako omejuje pravice krone, ni garancija za resnični demokratizem, ker je parlamentarizem, kot izkušnja uči, vedno izpostavljen zlu korupcije in brezmočnosti, ako ni velikih državnikov. In res, kar se je v Španiji naredilo velikega, so naredili veliki možje, kot Canovas, Silvela, Canalejas, Maura in — bodimo pravični — sedanji kralj Alfonz XIII.,

Italija hoče Evropo razdvojiti

Pariz, 31. maja. Kakor je bilo pričakovati, italijanski »duce« odklanja predlog Francije, da bi se osnovala združene evropske države. »Giornale d'Italia« priobčuje serijo člankov, v katerih Briandov načrt zavrača, v »Popolo d'Italia« pa je sam brat duceja, Arnaldo Mussolini, ki vedno nastopa v njegovem imenu, načrt združenih evropskih držav takorekoč definitivno odklonil.

»Mi nočemo biti in nismo dogmatiki,« pravi Mussolinijev brat, »in zato ne odrekamo pozornosti Briandovemu projektu.« Nato opozarja, da je ta projekt že tako star kakor je Evropa in preide na Sveto alijanco, ki je imela podoben namen ko Briandova Vseevropa, pa se je je Metternich poslužil za to, da je zagotovil hegemonijo Avstrije, zatirajoč pravice podjarmljenih narodov. »Sveta alijanca,« nadaljuje Arnaldo Mussolini, »je morala propasti neizogibno, kakor propade s časom vse, kar je zgrajeno na krivici. Ta zgodovinski spomin nas lahko navaja k premišljevanju. Nerepariranih krivic je še veliko v Evropi. Projekt Panevropske meri očividno na ustanovitev francoske hegemonije. Lahko se po pravici predpostavlja, da bi Briand mogel postati Metternich modernega položaja.« Nato piše trdi, da idejno Panevropa temelji v italijanskem »rissorgimentu« in z očitveno tendenco podčrta je posebno misel Vincenca Giobertija, ki je trdil, da je potreben duhoven primat Italije, da bi mogel Rim med evropskimi narodi lažje vršiti svoje poslanstvo kulture in soglasja. »Možje, ki smo jih navedli, so bili plemeniti in romantični tvorci in se niso bili naučili kakor gotovi državniki, da bi se posluževali najbolj visokih idej z namenom, da bi drugim naložili jarem svoje hegemonije.« Kot prvega takega državnika najnovejšega časa imenuje Mussolinijev brat Wilsona, ki

da je s svojimi na videz idealnimi predlogi zasedal v Evropo semena novih sporov, »zda pa,« tako nadaljuje, »se zdi, da je Wilsonovo vlogo prevzel gospod Briand.« — »In če radi govorimo o Pan-evropi,« tako zaključuje Arnaldo Mussolini svoj članek, »pa odklanjamo vsako njeno potvorbo.«

Pariški diplomatični krogi smatrajo ta članek kot overture k odklonilnemu stališču, oziroma odgovoru, ki ga bo, maskiranega z običajnimi prijaznimi frazami, italijanska vlada službeno dala gospodu Briandu na njegov predlog. To seveda po vsem, kar se je v letošnjem letu zgodilo, ne bo nobeno presenečenje, ampak le logična posledica politične linije g. Mussolinija. Ta razvoj fašistični tisk te dni sam z vso izrazitostjo akcentuira s tem, da v svojih skrajno tendencioznih poročilih iz Nemčije, opisujoč evakuacijo francoskih čet, skuša razvneti stare bojne nagone Nemcev in svetu predstavljati bivši spor med Francijo in Nemčijo kot nekaj, kar se nikoli ne bo dalo poravnati. V tem zmislu poroča tudi o nekem govoru predsednika nemške mladinske organizacije »Jungdok«, Augusta Abla, ki da je na nedavnem zborovanju francosko-nemške pacifistične lige v Wagramski dvorani v Parizu baje dejal, da se Nemčija nikoli ne bo pomirila s Francijo, če bo tudi še najmanjša vojaška, diplomatska ali finančna hipoteka ležala na Porenju in na Posarju in če se Nemčiji ne bo vrnil Danzig, sicer se bo Nemčija pridružila Italiji in pa Rusiji, s katero je že Brockdorff-Rantzau priporočal alianco. Na zelo vidnem mestu reproducirajo tudi fašistični listi članek dunajske »Reichspost«, v katerem se hvalijo Mussolinijevi govori, češ, da niso nevarnost za mir, ampak samo afirmacija nove Itali-

je, medtem ko se Briand napada, češ, da na eni strani vabi države k mirovni zvezi, na drugi pa odklanja pravično in naravno zahtevo Italije po pariteti v Sredozemskem morju.

Da Italija na pametno in pravično poravnavo svojega spora s Francijo v resnici ne misli več, se razvidi iz govora mornariškega ministra Siriannija v zbornici 29. maja, ki je v svojem poročilu k mornariškemu budgetu samo čisto po strani omenil, da »možnost zopetnega začetka pogajanj še obstoji«. Da te možnosti v resnici več ni, se razvidi iz budžeta samega. Izdatki za italijansko mornarico so se v tekočem finančnem letu napram lanskemu letu povišali okroglo od 245.532.000 lir na 1.475.966.000 lir. Torej znašajo okoli osem odstotkov vseh državnih dohodkov. Od te vsote je za nameravane nove gradnje za to leto na razpolago 600 milijonov lir, dočim je nadaljnjih 620 milijonov potrebnih za izgraditev že v gradnji nahajajočih se ladij. Te navedbe mornariškega ministra vnovič dokazujejo, kakšne ogromne napore dela Italija, da bi čimprej dosegla pariteto s Francijo. Omeniti je še, da so v dvodnevi debati fašistični poslanci več ali manj odkrito napadali Francijo, poudarjali, da je fašistična Italija, ako bi njen duce smatral za potrebno, pripravljena prinesiti še večje žrtve za svojo »varnost« in seveda za veličino Italije.

Vsa pisava fašističnega tiska dokazuje, da hoče Italija Evropo na vsak način zopet razdvojiti v dva velika sovražna tabora. Vlogo g. Metternicha je tedaj v resnici, tako pravilno in duhovito ugotavljajo francoski listi, prevzel g. Mussolini.

Poljska naj posreduje med Francijo in Italijo

Velik politični pomen obiska Zaleskega v Parizu — Grandi obišče Varšavo

Pariz, 30. maja. y. Poljski zunanji minister Zaleski je včeraj podal Tardieuju in Briandu zanimiva poročila, ker sta oba ministra takoj potem zvečer sestala k intimnemu posvetovanju o razgovoru z Zaleskim. Kakor pišejo pariški listi, so sicer govorili o poljsko-nemškem sporu, ki pa je na najboljši poti, da se poravna mirno. Dalje so govorili o Briandovem memorandumu o Panevropi.

Kakor piše »Journal«, pa je bil najvažnejši predmet razgovora bodoči obisk italijanskega zunanjega ministra Grandija v Varšavi. Poljska je z ozirom na svoje odnose nasproti mali antanti na eni ter Italiji in Madžarski na drugi strani poklicana za posredovanje. Italija je vladnem času prešla v tabor revizionistov versailske mirovne pogodbe. Poljska ima vitalne interese na tem, da ostane ta pogodba neomajana, kar Zaleski gotovo ne bo zamolčal Grandiju in bo obenem tudi naglašal solidarnost s Francijo.

Pariz, 31. maja. AA. Listi se poslužujejo prilike prihoda poljskega ministra za zunanje zadeve Zaleskega v Pariz, da komentirajo skorajšnji sestanek med njim in italijanskim ministrom za zunanje zadeve Grandijem, ki bo na Poljskem. Listi naglašajo, da je razumljivo, ako smatra Poljska prijateljstvo z Italijo za dragoceno. To velja predvsem za narod, ki neprestano

poudarja potrebo konsolidacije miru. To prijateljstvo bo morda uprav krasna prilika za one, ki hočejo poudariti, kako je konsolidacija miru združena s spoštovanjem meja, kakor so bile določene z mednarodnimi mirovnimi pogodbami. V tem pogledu gotovo Briand in Zaleski popolnoma soglašata.

Pariz, 31. maja. x. Včerajšnji obisk Zaleskega pri Briandu komentirajo francoski listi še nadalje z velikim zanimanjem. Značilno za veliki politični pomen sestanka je to, da Quai d'Orsay tudi še nadalje trdovratno molči o poteku razgovorov, tako da listi samo ugibajo. List »Temps« izjavlja, da na razgovoru ni bilo na vrsti niti kako gotovo vprašanje niti kak konkretni posamezni dogodek, temveč da so samo splošno skušali dobiti pregled o političnem položaju. »Temps« pa z ozirom na številne komentarje, ki se pojavljajo v listih glede nemško-poljskega obmejnega incidenta in skorajšnjega obiska Grandija v Varšavi, dostavlja, da to sodelovanje med Varšavo in Parizom ni naperjeno proti nobeni tretji državi. »Libertec« poroča, da je bil glavni predmet razgovora med Briandom in Zaleskim, da se razpršijo vse bojzani glede ureditve poljsko-nemškega incidenta.

Pogajanja med železnico in rudniki končana

Sledil bo še večji odpust delavstva

Belgrad, 31. maja. u. Dolgotrajna, več mesecev trajajoča pogajanja med zastopniki uprave državnih železnic in zastopniki lastnikov zasebnih rudnikov so se danes končala. Kakor znano, so se pogajanja vršila radi količine pre-

kateremu je Španija dolžna zahvalo za ogromni naraščanje svojega prestiža, svoje zunanje politične pozicije in gospodarskega dviga med vojno in po njej.

Da je krona zelo pametna, dokazuje posebno potovanje kralja v Barcelono, s katerim se je inavgurirala sprememba dosedanjega strogo centralističnega kurza napram Kataloniji. Kajti le ta dežela razpolaga s tvornimi in aktivnimi političnimi silami, tako radi visoke izobrazbe svojega ljudstva, ki je udeleženo svoje zmožnosti v svoji provincialni samoupravi, kakor radi velikih možnosti svojega gospodarskega razvoja. Tudi ima enega najmočnejših španskih politikov, ki je po svoji dolgoletni politični praksi v življenju španske države najbolj zmožen, da spravi v soglasje centralistične tendence vladajoče Kastilije in avtonomistične težnje svojih katalonskih rojakov. Lahko se reče, da je bodočnost Španije najbolj odvisna od tega, kako se bo našel pameten modus vivendi med Madridom in Barcelono kot političnim središčem najbogatejše in kulturno ter gospodarsko najbolj razvite španske province

moga, ki ga bodo železnice nabavljale od zasebnih rudnikov in predvsem radi cene za ta premog. Pogajanja so bila težavna z ozirom na dejstvo, da je uprava državnih železnic zahtevala zelo znižane cene in prav tako tudi redukcijo količine premoga. Končno so zastopniki zasebnih rudnikov popustili in danes je prišlo do sporazuma in do kompromisne pogodbe, ki velja eno leto. V tej pogodbi je država dosegla šest odstotno znižanje cen. Prav tako pa bo nabavljala znatno manjše količine od dosedanjih. Radi tega obstoja posebno za delavce v revirjih TPD možnost redukcije dela in redukcije delavcev z ozirom na zmanjšanje dosedanje količine nabav.

Anglija oborožuje boljševike

London, 31. maja. x. Radi vprašanj s strani konservativcev v poslanski zbornici se je javno doznalo, da je trgovinski minister Graham dal dovoljenje za izvoz 60 oklopnih avtomobilov v Rusijo, od katerih je 20 avtomobilov 6 in 12 tonskih. Svoje dovoljenje je utemeljil s tem, da bi sicer dobila naročilo kaka druga neangleška tvrdka.

Dunajska vremenska napoved: Najbrž bo jasno, nekoliko bolj sveže vreme

Obisk grških gospodar. zastopnikov

Solun, 31. maja. AA. Pod vodstvom našega generalnega konzula g. Kojiča, zastopnika jugoslovansko-grške lige Maurokordata in zastopnika naše kraljevine dr. Mihajloviča so davi s posebnim vlakom št. 1015 odpotovali v Belgrad na najavljen obisk grških gospodarskih zastopnikov, med katerimi je več zelo uglednih osebnosti, kakor solunski župan Manos, bivši finančni minister Kofinas, bivši župan Varlemidas in predsednik grško-jugoslovanske lige. Na postaji so se od deputacije poslovili zastopniki gospodarskih društev, solunski podžupan z občinskim odborom, naš konzul Stepanović, direktor jugoslovanske zone Nešić, člani naše kolonije in mnogostevilno občinstvo, vsem na čelu pa generalni guverner Makedonije Gonatas. Občinstvo je deputaciji burno vzklikalo »Žito!« ter priredilo manifestacijo za jugoslovansko-grško prijateljstvo.

Belgrad, 31. maja. m. Kakor poročajo iz Gjevgjelije, so danes tja prispeli zastopniki grškega trgovstva in drugih stanov ter častnikarji. Na meji so jih zastopniki naših oblasti prav priščno sprejeli. Jutri pridejo v Belgrad, kjer se jim prav tako pripravljajo slovesen sprejem. Obiskali bodo vso našo državo. Obiskali bodo Zagreb in Ljubljano ter ostalo Slovenijo, nakar se bodo vrnilo nazaj.

Romunški gostje v Belgradu

Belgrad, 31. maja. u. Sem so danes prispeli zastopniki romunskih avtomobilistov, med katerimi se nahajajo najodličnejše osebnosti romunške javnega življenja. Na meji jih je sprejel podpredsednik jugoslovanskega avtomobilskega kluba dr. Velizar Janković. V Pančevu so jih sprejeli številni člani belgrajskega kluba. Tu jim je bil prirejen tudi svečan banket, na katerem so bile izrečene številne napitnice in zdravice, in iz katerega je sijalo prijateljstvo in zaveznitvo med Romunijo in Jugoslavijo. Zvečer je bil v Belgradu svečan sprejem v avtomobilskem klubu v čast uglednim gostom.

Premestitve pri banski upravi

Belgrad, 31. maja. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja so na predlog ministra za javna dela v soglasju s predsednikom ministrskega sveta premestili: k tehničnemu oddelku banske uprave v Ljubljani za tehničnega svetnika v I-4 a Karel Sturm, tehnični svetnik iste skupine in kategorije pri tehničnem oddelku okr. načelstva v Ljubljani; k tehničnemu oddelku pri okr. načelstvu v Ljubljani za višjega tehničnega pristava v I-6 Viktor Pilepič, tehnični višji pristav iste skupine in kategorije pri tehničnem oddelku banske uprave v Ljubljani; k tehničnemu oddelku okr. načelstva v Celju za praktičnega tehnika v III-1 Josip Pletersček, praktični tehnik iste skupine in kategorije tehničnega oddelka pri okr. načelstvu v Mariboru levi breg.

Novi češki poslanik v Belgradu

Belgrad, 31. maja. u. Kakor poroča »Pravda«, je imenovan za Belgrad novi češkoslovanski poslanik dr. Robert Flider, dosedanjí poslanik v Stockholmu. Njegov prihod v Belgrad se pričakuje sredi junija.

Kakor se zadržuje, bo konferenca male antante od 26. do 29. junija na Tatrak

Za izboljšanje naših tujsko-prometnih razmer

Občni zbor zveze za tujski promet

Ljubljana, 31. maja.

Danes ob pol 11 dopoldne se je vršil v sejni dvorani Zbornice za TOI redni letni občni zbor Zveze za tujski promet. Kakor vsako zborovanje te Zveze je bilo tudi to prav zanimivo, zakaj iz referatov, poročil in debate na njem je bilo razvidno, kje smo Slovenci že v tujkoprometnem oziru.

Občni zbor je otvoril predsednik dvorni svetnik dr. Marn. ki je pozdravil najprej zastopnike oblasti in raznih korporacij: g. bana je zastopal glavar g. Narte Velikonja, podbana dr. Pfeiffer, mestno občino podžupan prof. Jarc, Zbornico za TOI tajnik g. Mohorič, železniško direkcijo g. Petek, pošto direkcijo g. Ilič. Dalje so bili zastopani razni tujkoprometni kraji, tako Kranjska gora po županu Lavtižarju, Bohinj po županu Mavriču, Kamnik po županu Kratnerju, Blod po županu Rusu; avtoklub in zimsko sportno zvezo je zastopal dr. Ciril Pavlin, hišne posetnike ravnatelj Janko N. Jeglič. Prisotna pa sta bila tudi predsednik mestne hranilnice ljubljanske dr. Gregorič in kamniški okrajni glavar dr. Ogrin. Novo mesto je zastopal v imenu olupševalnega društva g. Rant.

Po pozdravu vseh prisotnih je predsednik omenjal izgubo agilnega tujkoprometnega delavca g. Alfonza Mencingerja, katerega spomin so prisotni počastili s tem, da so se dvignili s sedežev. Ob tej priliki je predsednik naglašal, da slavi Zveza letos 25 letnico svojega obstoja. Ta jubilej pa bo Zveza prav skromno proslavila. Ob tej priliki pa se je spominjal predsednik ustanoviteljev Zveze, ki so pred 25 leti pričeli s tujkoprometnim delom pri nas. To so dr. Valentin Krisper, dr. Gregorič in Ubald Trnkoczy. Zadnji je žal že umrl in so prisotni na predsednikov poziv počastili njegov spomin z vzklikom »Slava!«. Ostala dva gospoda pa predsednik prosi, da še nadalje pomagata s svojimi skušnjami za še večjo povzdigo tujskega prometa pri nas.

V nadaljnjem govoru je predsednik izvajal, da bo Zveza postavila sedaj mejnik svojemu delu. Naša letovišča so prenapolnjena, zato bo Zveza vso propagando omejila, zato pa bo pričela z intenzivnim delom doma, da dvigne hotelsko industrijo in sploh izboljša pogoje za čim večjo udobnost, ki naj jo najde tujec pri nas. Zveza bo podpirala predvsem one, ki se žele izobraziti v hotelski stroki.

Posebno pažljivo in posebno trud pa bo Zveza od sedaj dalje posejala Dolenjski, ki je bila dosedaj zanemarjena, čeprav ima vse polno krasnih krajev, tako Novo mesto, Kostanjevica, Dolenjske toplice in druge. Posebno pa bo Zveza podprla Kamnik, ki je za letovišče idealen kraj, nima pa nobenih hotelov.

Zveza bo posvetila svojo pozornost tudi arhitekturi, pri čemer je obljubila svojo pomoč tudi banska uprava, ki bo razpisala konkurz za vzorno opremo tujskih sob.

V imenu banske uprave je častital Zvezi k njenemu jubileju g. Narte Velikonja, želeč, naj bi se uspehi Zveze še povečali in je zagotovil vso naklonjenost banske uprave Zvezi. V imenu Zbornice za TOI je častital tajnik g. Mohorič, ki je v svojem govoru znesel mnogo problemov, ki se čakajo Zvezi v njenem delu. Tako je potreben zakon o letoviščih. Pod ministrom dr. Korošcem se je že pričela organizacija za modernizacijo našega prometa, to je, da bi železnice v naši banovini dobile 20 motornih vozil, s katerimi naj bi se promet hitreje in uspešneje vršil. Ta akcija se je žal opustila. Pozornost je treba posvečati tudi pošttnim zgradbam. Politika z železniškimi restavracijami je pri nas zgredena in odbija tujce. Delo za sanacijo naših vasi, ki jo je uspešno začel bivši oblastni odbor, je treba nadaljevati. Posebno važna pa je akcija za nove ceste in je le pozdraviti iniciativo banske uprave. Slovenci pa moramo postati tudi kolonizatorji našega Primorja in graditi tam hotele. Tu čaka naš podjetniški naraščaj še velika naloga.

Podžupan prof. Jarc je izrekel častitke v imenu občine, poudarjajoč važnost tujskega prometa za agrarno pasivno deželo, kakor je Slovenija. Tudi občinski svet se tega zaveda in je pričel z organizacijo tujskega prometa pri nas s tem, da je ustanovil tujsko prometni svet. Podžupan je sprožil še nekaj umestnih predlogov za povečanje tujskega prometa v Ljubljani. — V imenu avtomobilskega kluba je častital dr. Pavlin, ki je govoril obenem tudi kot zastopnik zimskosportne zveze.

Blagajniško poročilo je podal nato g. Strunkelj, poročilo revizijskega odbora pa g. dr. Gregorič, ki je predlagal odobro absolutorij, ki je bil soglasno sprejet. Tajniško poročilo o delovanju zveze se ni bralo, ker je bilo tiskano in ga je vsak zborovalec dobil. Pri volitvah so bili soglasno izvoljeni v odbor: predsednik dvorni svetnik dr. Rudolf Marn, prvi podpredsednik g. Franc Kavčič, predsednik Zveze gostilničarskih združenj v Ljubljani; drugi podpredsednik g. Ivo Šubic, magistratni direktor v Celju; dalje so bili izvoljeni v odbor gg.: Vargazon, dr. Josip Tičar, dr. Fran Šterk, dr. Hubert Sovan, Rus, Lavtižar in Badjura. Za namestnike pa so bili izvoljeni gg.: dr. Andrejka, dr. Pavlin, Schrey, Ciril Majcen, Evgen Jarc. V nadzorstveni odbor so bili izvoljeni gg.: dr. Gregorič, Jankovič in Franjo Rus. Kot virilista sta bila izvoljena v odbor g. Ljotje Rihteršič iz Celja in g. Anton Cerar iz Kamnika.

Pri slučajnostih so prisotni iznesli mnoge želje za izboljšanje tujskega prometa. Dr. Ogrin in dr. Gregorič sta govorila za ureditev avtomobilskega prometa. Prvi se je zlasti zavzemal za boljše razumevanje med avtomobilisti in prebivalstvom. G. Lavtižar je izrazil željo, da bi imeli pravico do polovične vožnje pa izletniških vlakih tudi potniki, ki vstopajo na vmesnih postajah med Ljubljano in Jesenicami, da bi ta polovična vožnja veljala tudi za potnike, ki potujejo v Kranjsko goro, Rateče in Tržič. G. Rant je apeliral na Zvezo, naj se bolj zanima za Dolenjsko. G. Kavčič pa je častital Zvezi v imenu Zveze gostilničarskih združenj. V nadaljnjem govoru pa je grajal stroge in skrupulozne predpise o prigranjevanju tujcev. Predsednik dr. Marn je obljubil, da se bo Zveza za vse te probleme zanimala, skušala doseči, kar se doseči da, nekaj zadev pa je bilo že rešenih. V polnem soglasju je bil nato občni zbor zaključen ob 12.

Auto trčil v vlak

Santiago, 31. maja. AA. Pri nekem železniškem prehodu je potniški avto trčil v vlak. Šest potnikov je bilo ubitih, ostali so zadobili težje in lažje poškodbe.

Turčija za balkansko zvezo

Izjave turškega poslanika v Belgradu

Belgrad, 31. maja. m. Z ozirom na anketo, ki jo je priredila belgrajska »Pravda« o balkanski federaciji, objavlja danes »Pravda« izjavo turškega ministra v Belgradu Haider Bega, ki izjavlja:

»Ideja Vašega uglednega lista radi ankete glede zedinjenja Balkana zasluži popolno priznanje vseh balkanskih narodov, katerim je za mir v lastni hiši. Delo za mir na Balkanu je v interesu vseh balkanskih narodov. Nova Turčija se lahko popolnoma, morda bolj nego sploh kdo, prišteva med pristaje uresničitve zedinjenja Balkana, ki bi temeljil na načelu miru in trajnega sporazuma med balkanskimi narodi. V Turčiji smo čvrsto prepričani, da do tega prav lahko pride. Poprej je samo treba pripraviti atmosfero in vzajemno zaupanje, kakor tudi solidarnost na polju političnega in gospodarskega sodelovanja. Pri zapadnih narodih vidim pri-

mer, da so tam storili vse, kar je mogoče za zagotovitev edinstva na gospodarskem temelju. Zakaj tudi Balkan ne bi mogel podvzeti nekaj sličnega, ker so njihovi gospodarski interesi skoro popolnoma enaki? Po našem globokem prepričanju bi se moglo tudi na tem zgodovinsko tako važnem polotoku pričeti z izvrševanjem sličnih mednarodnih korporacij. Naši proizvodi so skoraj isti. Trgovina je ista. Svetovni trgi, s katerimi smo v zvezi, so največ eni in isti. To je vse dober predpogoj. Ako izhajamo iz ideje gospodarske enakosti, bodo balkanski narodi skupno doprinesli k splošni harmoniji in iskrenosti. Če bi se delalo s temi metodami, bi se lahko uresničila misel zedinjenja Balkana. To bi bilo v veliko korist in srečo vseh držav. Nova Turčija je, kakor sem rekel in še enkrat naglašam, iskren pristaja tega zedinjenja in balkanske antante.«

Kako bodo v Nemčiji odpomogli brezposelnosti

Berlin, 31. maja. d. Na zborovanju strokovnih organizacij je izjavil državni delovni minister dr. Stegerwald: V Združenih državah Amerike, v Angliji in v Nemčiji je približno deset milijonov brezposelnih. Reklo se bo, da je pogrešeno, ako se dajejo previsoke podpore, namesto da bi se s tem denarjem ustvarile možnosti dela. To pa je lažje rečeno, kakor storjeno. Da bi mogli zaposliti dva milijona brezposelnih, ki jih imamo v državi, bi bilo treba investirati šest milijard mark. Take vsote pa trenutno ne more preskrbeti nobena vlada, ne z zunanjim, ne notranjim posojilom in tudi ne z

davki. Iz narodnega gospodarstva ni mogoče iztisniti tolike vsote, ako naj sploh še kaj ostane za plače in penzije. Z raznimi podjetji misli kljub temu vlada, ako bo na to pristal državni zbor, zaposliti v kratkem 150 do 150 tisoč delavcev in sicer največ v gradbeni stroki. Tekom štirih tednov pa bomo sklepali o tem, kako bomo zaposlili nadaljnjih 500 do 600 tisoč brezposelnih.

Berlin, 31. maja. AA. Minister za finance Moldenhauer je utemeljeval proračunski pri-manjkljaj s povečanjem brezposelnosti.

Tardieu odgovori Italiji

Pariz, 31. maja. x. Ministrski predsednik Tardieu se je danes odpeljal v Dijon, kjer bo imel jutri že dolgo napovedani programni govor. Na vprašanje, ali se bo dotaknil tudi francosko-italijanskih odnosov, je izjavil, da bo morda rekel par besedi, ki naj jih pozneje tolmačijo kakor hočejo. Popoldne je bila seja ministrskega sveta, na kateri je Briand govoril o zunanje-političnem položaju. Ministrski svet je sklenil, da zastopa vlado pri pogrebu nadškofa v Reimsu vojni minister Maginot.

Profirancoska špionaža

Pariz, 30. maja. x. Kakor javlja pariška izdaja »Chicago Tribune«, je prišlo v pristanišču Bizertha od prvega incidenta med italijanskim in francoskim brodom. Francoske pristaniške oblasti so v zadnjih dneh zasledile italijansko poizvedovalno ladjo, ki je v pristanišču vršila geografske studije. Kapitan italijanskega parnika je bil takoj prijet in se je izgovarjal, da se je v megli zgubil. Na Quai d'Orsay do sedaj ni bilo mogoče dobiti potrdila te vesti.

Odgovor Francije

Rim, 31. maja. y. Kakor pišejo italijanski listi, se bo velik del enomilijardnega kredita, ki ga je francoska poslanska zbornica dovolila za utrdbe na meji, porabil na francosko-italijanski meji. »Giornale d'Italia« trdi, da bo posebno tako zvano utrjeno taborišče pri Nizzi porabilo velike vsote, ker se bo zgradilo na vse mogoče načine. Francosko vojno vodstvo je ravno ta dela označilo za najbolj nujna. Komentarji italijanskih listov naglašajo, da se ta dela ne morejo več označiti samo za obrambna dela. Tako utrjeno taborišče, kakršno je okoli Nizze, ravno tako lahko služi tudi za ofenzivne svrhe in mora Italijo zanimati v največji meri.

Nemci krivi kitajske državljanske vojne?

London, 31. maja. x. Severna kitajska vlada namerava protestirati pri Društvu narodov proti temu, da je nankinska vlada najela nemške svetovalce, ki so po oficijelni poročilih iz Sanghaja nahujskali Čangkajsko k sedanjim državljanskim vojni. Dasi se je berlinska vlada večkrat izjavila proti temu, da so bili nemški svetovalci sprejeti v posle kitajske narodne vlade, je nemški poslanik v zadnjem času interveniral pri severnokitajski vladi v korist nemških ujetnikov.

Zeppelin pristal četrtil v Lakehurstu

Lakehurst, 31. maja. AA. Davi so opazili nad mestom »Zeppelin«.

Lakehurst, 31. maja. x. Takoj po pristanku zrakoplova »Zeppelin« je dr. Eckener med tem, ko se je vršila carinska revizija, že določil termin za odhod v Seviljo na ponedeljek zvečer ob 22, to je po srednjeevropskem času 3. junija ob 3 zjutraj. Zrakoplov je sedaj že četrtil pristal v Lakehurstu ob 7.25 newyorškega oziroma 12.25 srednjeevropskega časa. Spuščanje se je izvršilo zelo precizno in je zrakoplov kljub hudemu nasprotnemu vetru svoje vrvi spustil natančno tam, kjer je moštvo čakalo na vrvi.

10 oseb ugonilo

Santa Monica, Kalifornija, 31. maja. AA. V tukajšnjem pristanišču se je pripetila težka nesreča. Motorni čoln, ki je prevažal potnike z obale k vodometu, je trčil v ribiško ladjo. Navzile temu, da so ribiči takoj priskočili na pomoč in začeli reševati potnike, je deset oseb ugonilo. Na motornem čolnu je bilo vsega 62 potnikov.

Zagrebska vremenska napoved: Pretežno solčno in toplo, nekoliko vetrovno, naraščajoča in večinoma visoka oblačnost.

Imenovanja

Belgrad, 31. maja. u. Izšel je velik vojni ukaz. Med drugim so napredovali za podporočnike naredniki Karel Orač, Alojzij Kukman, Valentin Korošec, Alojzij Stražisar, Janez Iršič, Josip Gomzi, Alojzij Bohte, Simon Golež.

Za vršila dolžnosti poveljnika tehničnega polka tretjega zrakoplovnega polka je imenovan kapetan prvega razreda Hugo Trostman. Za vršitelja dolžnosti poveljnika aerodroma drugega zrakoplovnega polka kapetan prvega razreda Erik Kos. Za vršila dolžnosti poveljnika aerodroma 4 zrakoplovnega polka kapetan prvega razreda Pavel Čenčič. Za vršila dolžnosti poveljnika lovske pilotske šole 6 zrakoplovnega polka kapetan prvega razreda Janko Markičević. Za vršila dolžnosti načelnika štaba prve konjeniške divizije pešadni major za generalštabne posle Mirko Burja. Za vršila dolžnosti pomočnika načelnika štaba poveljstva bregalniške divizijske oblasti pešadni major za generalštabne posle Ivan Prezelj. Za vršila dolžnosti poveljnika druge divizije artilerijskega polka 5 armadne oblasti artilerijski kapetan prvega razreda Rudolf Čeh.

Belgrad, 31. maja. u. Upokojena sta: Pavle Nahtigal, p. t. uradnik Ljubljana 1, in Tekla Jašovec, p. t. uradnica Ljubljana 1. Pri donavskem poštnem in brzojavnem ravnateljstvu je imenovan za svetnika 16 Matija Kunc. Frančiška Vrtačnik na pošti Litija je postavljena kot p. t. uradnica v II 2 iz Maribora. Na pošti Šostanj za p. t. uradnika v II 2 Pavle Jarh iz Celja.

Belgrad, 31. maja. m. Na predlog ministra za socialno politiko je postavljen za zdravstvene ga pripravnika zdravišča v Surdulici dr. Aleksander Josić, zdravstveni pripravnik zdravišča v Topolšici. Za pripravnika šolske poliklinike v Ljubljani v I 9 dr. Franc Ciber.

Belgrajski proces

Belgrad, 31. maja. u. Na današnji razpravi so govorili zagovorniki obtožencev Matekovića, Paverja in Bana. Vsi 4 zagovorniki so za vse tri obtožence ugotovili in na podlagi dokazov prišli do sklepa, da teroristična organizacija ni obstajala. Zato tudi obtoženci niso mogli biti njeni člani ter da je v tem oziru obtožnica pomanjkljiva.

Mateković je obtožen, da je izvršil atentat na kapetana Kaledina. Odvetnika dr. Kišič in dr. Odiš sta skušala zmanjšati njegovo kazensko odgovornost s tem, da to dejanje, če tudi bi ga bil obtoženec res izvršil, ne spada pod zakon o zaščiti države, marveč ga je treba izročiti rednemu sodišču, ker kapetan ni bil in ni zastopnik oblasti. To dejstvo sta poskušala dokazati na podlagi navajanja strokovne literature.

Dr. Stambuk, ki zagovarja Paverja, je poskušal prav tako dokazati za svojega klijenta, da ni sodeloval pri atentatu na kapetana Kaledina. Kakor znano, je Paver izpovedal, da je šel samo do oglja ulice, da je slišal strel, da pa ne ve, kdo je streljal. Svoj govor je Stambuk končal s tem, da se naj sodniki ozirajo, da se ni nobeno dejanje izvršilo iz kakih umazanih motivov marveč nasprotno iz želosti radi smrti Stjepana Radića.

Dr. Stambuk je v imenu svojega drugega klijenta obtoženega Bana dokazoval nedolžnost in v daljšem govoru pobijal obtožnico.

Seja Jugosl. akademije

Zagreb, 31. maja. z. V slavnostni dvorani jugoslovanske akademije je bila svečana seja jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti. Ker je bil pokrovitelj nadškof dr. Bauer odsoten, je sejo otvoril predsednik akademije dr. Gavro Manojlovič. Svečani seji so prisostvovali zastopniki vojaških in civilnih oblasti, akademiki, vseučiliški in srednješolski profesorji in drugi.

Tajnik dr. Boranič je poročal, da je akademija izdala 11 knjig, da se je aktivno udeležila graditve biološke okeanografskega instituta na Jadranu, da se je njena knjižnica znatno pomnožila, tako za islamsko kulturo, za zbirko srednjeveških napisov in drugo. Galerija slik je dobila več novih komadov. Dohodki znašajo 1.561.829, izdatki 1.328.728 dinarjev. Nato so bili izvoljeni novi člani akademije. Med številnimi inozemci in domačini je tudi dr. Marjan Salopek iz Ljubljane.

Smrtna nesreča v tovarni Jugočeške

Kranj, 30. maja.

Danes popoldne je smrtno ponesrečil v Jugočeški tovarni 18 letni ključavničar Adolf Dolenc. Bil je nameščen pri stroju na električni pogon, pri čemer mu je popoldne pri manipulaciji nenkrat šinil tok 120 Voltov skozi telo. Nesrečnež je takoj zgubil zavest in dobil opekline na roki. Obveščen je bil takoj zdravnik dr. Bežek, ki je dve uri in pol poskušal, da mladeniča z umetnim dihanjem spravi k zavesti, kar pa mu ni uspelo. Tragično umrl Dolenc je rodod Primorec in je bival v Čirčah pri Kranju, kjer zapušča osameljo mater.

10 letni jubilej LNP-a

Včeraj se je ob dosti številnem občinstvu izvršila polovica nogometnega turnirja, ki ga je pripravil hvalvredno LNP.

Koroška : Team LNP 3:7 (2:3).

Skrbno izbrano moštvo gostov je z zadovoljivo igro nudilo dovolj trd oreh slovenski reprezentanci. Odlikovala se je posebna obramba in srednji krilec, ki je daleč prekašal domačega Varška. Gostje prav gotovo niso zaslužili tako številnega poraza. Nasprotno pa nikakor nismo bili zadovoljni z domačim moštvom, ki je imelo več zelo slabih točk. Že dolgo ni morda obramba »Bergelce-Janez« tako nesigurno nastopala, kakor je to bilo v prvem polčasu. Velika napaka posameznih igralcev je tudi nepazljivost v pokrivanju nasprotnika. — G. Cimperman pa ni imel ravno srečnega dne s sijajem.

Beograd : Graz 3:3 (1:1).

Veliko živahnost in zanimivejša je bila v vsakem pogledu druga tekma. Oba nasprotnika sta imela odlične igralce v svoji sredi. Posebno krasna v taktičnem oziru je bila igra belgrajskega napadalnega kvinteta in le neodločnost dveh igralcev pred golom je vzrok, da ni bil Graz poražen. Tekma se je vršila v dvjem tempu, posebno proti koncu, ko je belgrajsko moštvo blokiralo vrata graškega tima. Gradčani so pa imeli v krilih in srednjem napadalu zavirljivo sposobne igralce. Sodil je g. Deržaj, ki je imel v drugem polčasu nekaj »stežjih slučajev«, katerih rešitvi bi se dalo oprekat.

SK Ilirija (smuška sekcija). V ponedeljek dne 2. junija t. l. ob 18.30 v klubovi sobi kavarne Evropa (vhod Dunajska cesta) sestanek smučarske sekcije. Sestanek važen, zato vsi in točno. — Načelnik.